

HET MOOIE VAN WAR MONDER HOF

Dit jaar bestaat Warmonderhof 70 jaar. De enige middelbare **beroepsopleiding voor biologisch-dynamische landbouw** in Nederland. Je leert alles over bodemkunde, bedrijfseconomie, marketing, plant-gezondheid, composteren en werken met zaaimachines. Je krijgt koe-kennis, trekker-onderhoud en je moet je melkdiploma halen. En je leert vooral veel over jezelf.

TEKST NICOLE WILLEMSE • FOTO'S: WARMONDERHOF - LUNA VAN LENT

BIJZONDER AAN DE opleiding is de wonen-werken-lerencombinatie: de voltijdstudenten studeren, werken en wonen op het boerderijencomplex waar ook de school en de studentenwoningen zijn gevestigd. 's Morgens is er theorieles, 's middags wordt er op de boerderijen gewerkt. De studenten zijn er dag en nacht, ze ervaren het harde werken en het vroege opstaan, kunnen de geboorte van een kalfje midden in de nacht meemaken en leren zo wat de essentie is van het boer-zijn. De tweede succesfactor van Warmonderhof is de volle aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. Zelfontwikkeling gaat hand in hand met het leren van het vak. Daarmee leidt Warmonderhof boeren en tuinders op voor de toekomst.

WERKEN MET VERBINDING

'Boer of tuinder zijn is een fantastisch vak maar het is keihard werken', aldus Joke Bloksma, docent fruitteelt, bedrijfsinrichting, plantge-

zondheid, natuur en landschap. Ze doceert ook 'werken met aandacht', een vak over waarnemen, van belang voor alle vakken. 'Biologische landbouw kun je niet volgens een receptboekje doen. Je moet ontzettend goed kijken naar de situatie, naar het weer, naar de grondsoort waar je mee te maken hebt. Maar al te vaak zul je iets moeten afwijken van de voorschriften. Om daar goede beslissingen over te kunnen nemen, moet je je werkelijk verbinden met wat je aan het doen bent. Dan voel je zelf aan of iets eerder gezaaid moet worden of later en kun je beter zorgen voor je planten, dieren en de grond.'

OPEN SFEER

'Het andere deel dat bij werken met aandacht hoort, is dat je beter zorgt voor jezelf,' vervolgt ze. 'Als je met aandacht verbonden bent met wat je doet, dan neem je ook jezelf waar. Je merkt niet alleen beter op wanneer je moe bent, maar ook wat je ervaart en leert. Verbinden is tegenwoordig moeilijker voor de studenten, merk ik. Het intensieve gebruik van

Weerribben® Zuivel

"In Nederland gaat het niet goed met de boerenlandvogels, daarom zorgen wij nu extra goed voor de vogels in en om onze weilanden. Dat betekent zorgen voor voldoende voeding, een veilig nest in een bloemrijke weide en rust in mei en juni. En wat denk je... het helpt!"

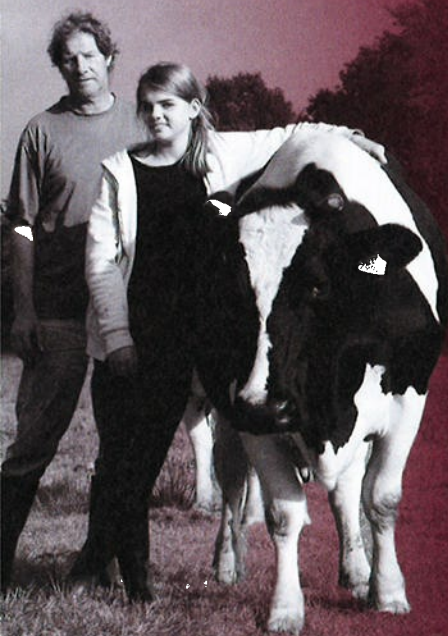
Maar de Lange.

WWW.WEERRIBBENZUIVEL.NL

meter
che kwaliteit

zuiver @zuivel®

Kefir

Milde drink met levende culturen.

Bereid van biodynamische melk met een natuurlijk vetgehalte en licht prikkelend.

Verkrijgbaar vanaf 6 juni!

www.zuiverzuivel.nl

ZUIVER IN ZUIVEL

“Ieder mens is hier op aarde om in eigen vrijheid iets te leren. Als dat in een harmonieuze en veilige omgeving kan gebeuren, dan ontstaat er iets moois”

beeldschermen geeft je het idee dat je verbonden bent met de wereld, maar dat is een heel oppervlakkige verbinding. Het raakt je veel minder. Daarom is dit vak nodig, meer dan ooit. Zodat er zelfverzekerde nieuwe boeren worden opgeleid, die het vak goed kennen en die tegelijkertijd openstaan voor vernieuwingen. Die adequaat kunnen reageren op veranderingen in het klimaat, creatieve vormen vinden om aan geld te komen, nieuwe ideeën ontwikkelen. Dat is nodig, want boer-zijn dreigt een onaantrekkelijk beroep te worden terwijl het een heel mooi vak is.

IEDEREEN MAG ZICHZELF ZIJN

Femke Bruinsma was zestien toen ze op Warmonderhof kwam. 'Ik ben hier komen wonen in het eerste jaar. Het samen wonen en werken op het terrein was voor mij het leren loskomen van thuis en op eigen benen staan. Heel positief voor mijn zelfontwikkeling. Je leert hier hoe je moet omgaan met elkaar, ook met mensen die anders denken dan jij. Dat het niet altijd gaat zoals jij wilt dat het gaat. Tegelijkertijd is de sfeer heel open. Iedereen mag zichzelf zijn; je hoeft je niet mooier voor te doen, dat is niet relevant. Wat ik ook prettig vind, is dat mensen openstaan voor nieuwe ideeën. Natuurlijk moet het binnen de perken blijven maar je wordt niet meteen afgekap. Op Warmonderhof heb ik geleerd dat er verschillende mensen zijn met verschillende denkbeelden en dat dat goed is. De

natuur past ook niet in een strak schema.' 'Ik ben niet antroposofisch opgevoed', zegt Femke. 'Ik wist niet wat ik geloofde en dacht. Hoewel antroposofie bij Warmonderhof hoort, was ik kritisch. Daar was ook ruimte voor, je mag het zelf ontdekken en het je eigen maken op de manier zoals het voor jou past. Nu weet ik dat ik vooral hierdoor veel mensenkennis en zelfkennis heb gekregen. Het werken met preparaten en de verbinding tussen kosmos en aarde kan ik goed plaatsen in de biodynamische landbouw. In mijn visie gaat, plat gezegd, gangbaar vooral over productiedraaien, probeert de biologische landbouw zo min mogelijk schade aan te richten en goed te zijn voor de dieren en natuur, en werkt de biodynamische landbouw vanuit één geheel. Biodynamisch gaat niet over opgebruiken maar over opbouwen, ook voor de generaties hierna.'

GEVOEL VAN THUISKOMEN

Oud-leerling Gerlof Pronk woont en werkt op De Naoberhoeve, een biodynamische zorgboerderij in het Drentse Echten. 'Tien-twintig jaar geleden zei ik: "Warmonderhof is het best bewaarde geheim van de Flevopolder." Intussen maak ik er allang geen geheim meer van en roep ik dat iedereen Warmonderhof zou moeten doen, al is het alleen maar voor je persoonlijke ontwikkeling. Mij gaf Warmonderhof het gevoel van thuiskomen, juist door het antroposofische mensbeeld van waaruit onderwijs wordt

gegeven. Wij werken hier op de boerderij vanuit dezelfde filosofie, namelijk dat ieder mens hier op aarde is om in eigen vrijheid iets te leren. Als dat in een harmonieuze en veilige omgeving kan gebeuren, dan ontstaat er iets moois. Regelmatig lopen studenten hier stage. Ook studenten die twijfelen, die niet weten of ze dit echt wel willen, of waarvan school zich afvraagt of ze het wel kunnen. In plaats van hen van school te sturen, komen ze bij ons stagelopen. Wij bieden hen een beschermde plek en kijken wat kan en wat niet kan. Wat ik voor mijn leven heb meegenomen van Warmonderhof? Het is een opleiding waar je vier jaar lang leert waarnemen. Niet alleen op fysiek vlak, maar ook in de menselijke laag. Als je Warmonderhof hebt gedaan en je wordt geen boer, dan heb je in ieder geval een ontzettend scherp waarnemingsvermogen meegekregen.'

VOLTijd EN DEELTijd

Warmonderhof biedt naast de voltijdopleiding een deeltijdvariant voor volwassenen, die de theorie op school volgen en stages lopen op een biologisch(dynamische) boerderij naar keuze. De eerstvolgende informatiedag is op 22 juni. Meer informatie: www.warmonderhof.nl